

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Participatie
t.a.v. Ontwerp-NOVI
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. A.P. van Eijk
BEL/RO

Telefoonnummer +31235144747
eijka@noord-holland.nl

1 | 5

Verzenddatum

Betreft: zienswijze op Ontwerp-NOVI

Kenmerk

1279779/1279782

Excellentie,

Uw kenmerk

Het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie (Ontwerp-NOVI), dat op 20 juni 2019 is gelanceerd en nu ter inzage ligt, hebben wij met veel herkenning en instemming ontvangen. Graag feliciteren en complimenteren wij u ermee. Uit ervaring met onze Omgevingsvisie NH2050, die eind 2018 door PS van Noord-Holland is vastgesteld, weten we wat een grote en ingewikkelde klus het is om tot een eindproduct als de Ontwerp-NOVI te komen.

Behalve dat willen we graag onze reactie (zienswijze) op de Ontwerp-NOVI geven. Om onderdelen te onderstrepen en om u uit te dagen tot aanpassingen voor de definitieve NOVI. De Ontwerp-NOVI geeft ons aanleiding positief uit te kijken naar samenwerking op meerdere onderdelen.

1. In de eerste plaats zien we veel inhoudelijke parallellen met de Omgevingsvisie NH2050. Zo schetst de Ontwerp-NOVI de juiste op onze samenleving afkomende ontwikkelingen en opgaven die daaruit voortvloeien. De zich voortzettende verstedelijking is daarvan een goed voorbeeld.

De vier prioriteiten

1. Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie
2. Duurzaam economisch groeipotentieel
3. Sterke en gezonde steden en regio's
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

laten zich ook heel goed vergelijken met de bewegingen zoals wij die in de Omgevingsvisie NH2050 hebben geformuleerd:

- Dynamisch schiereiland; richt zich o.a. op klimaatadaptatie,
- Nieuwe energie; richt zich op energietransitie en economische vernieuwing,
- Metropool in ontwikkeling, en
- Sterke kernen, sterke regio's; deze richten zich op sterke en gezonde steden, zowel binnen als buiten de Metropoolregio Amsterdam, en regio's,
- Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving; richt zich op een duurzame ontwikkeling van landschap, natuur en landbouw.

Het is vervolgens ook niet verwonderlijk dat de geformuleerde beleidskeuzes bij de vier prioriteiten in de Ontwerp-NOVI aansluiten op de ontwikkelprincipes bij de bewegingen van de Omgevingsvisie NH2050.

2. Met het Toekomstperspectief wordt een ideaalbeeld voor 2050 geschetst. We kunnen ons de daarin onderscheiden hoofdstukken voorstellen. Het zou mooi zijn geweest als dat ideaalbeeld zich in de vorm van een samenhangend en daardoor goed te volgen verhaal was geschreven; nu zijn het losse opeenvolgende thematische beschrijvingen, schijnbaar zonder verband.

3. Onze belangrijkste aandachtspunten voor de Ontwerp-NOVI zijn de volgende.

3.1 Terecht benoemt de Ontwerp-NOVI de positie van de luchthaven Schiphol. Het is goed dat de impact van de luchtvaart op de leefomgeving, gezondheid en milieu expliciet wordt benoemd. Als het gaat om Schiphol is niet alleen beleidskeuze 2.3 maar zeker ook 2.4 relevant: het creëren van een aantrekkelijke, gezonde en veilige leefomgeving onder de rook van Schiphol. Wij constateren echter dat er vanuit deze Ontwerp-NOVI geen (ruimtelijke) randvoorwaarden worden meegegeven aan de keuzes in de luchtvaartnota en de luchtruimherziening. De NOVI is vanuit de Omgevingswet echter het integrerende kader en juist vanwege de impact op de omgeving horen de integrale keuzes wat betreft de ontwikkeling van Schiphol, de groei van de luchtvaart en de effecten daarvan op de leefomgeving, gezondheid en milieu bij uitstek in de NOVI gemaakt te worden. In het kader van de uitwerking van de NOVI wordt bovendien door Rijk en regio een verstedelijkingsstrategie opgesteld die in 2020 moet worden afgerond. Wij vragen ons af hoe in het kader van de (sectorale)

Luchtvaartnota en Luchtruimherziening de consequenties van luchtvaartspecifieke keuzes over de volle breedte in beeld worden gebracht en een integrale afweging van alle in het geding zijnde belangen is geborgd, met inachtneming van de ambities van de NOVI.

3.2 De aandacht voor digitale infrastructuur in de Ontwerp-NOVI vinden wij minimaal, terwijl hoogwaardige digitale connectiviteit in de Ontwerp-NOVI wel als onderwerp van nationaal belang is opgenomen. De ontwikkeling rond internet en datacenters gaat zo snel, dat bepaalde gebieden overbelast raken omdat de vraag naar energie niet meer beantwoord kan worden. Dat is al het geval in de Metropoolregio Amsterdam, de belangrijkste internethub van het land, waar de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer een bouwstop voor datacenters hebben moeten afkondigen.

3.3 De nationale energiehoofdinfrastructuur heeft in het verlengde van de transitie naar duurzame energie een belangrijke plek in de Ontwerp-NOVI. Die infrastructuur moet in het licht van de energietransitie geschikt gemaakt worden voor duurzame-energiebronnen. Hierbij vragen we aandacht voor ontwikkelingen richting 2050. De huidige knelpunten op het elektriciteitsnet vragen om oplossingen op korte en op lange termijn. En dat vraagt weer de reservering van ruimte, zoals benoemd in beleidskeuze 1.3.

Goed dat ook beleidskeuze 1.4 is opgenomen, om vraag en aanbod van energie in elkaars nabijheid te brengen, dus om functies te combineren. Hierbij mag de aandacht voor bestaande omgevingskwaliteiten niet worden vergeten. Daarbij verwijst de Ontwerp-NOVI naar de regionale energiestrategieën die nu worden opgesteld. Wij constateren dat de NOVI en RESsen nu aparte trajecten doorlopen. Dit baart ons zorgen in verband met de ruimtelijke integratie met de Omgevingsagenda's.

Dat windenergie van zee één van de belangrijkste bronnen voor onze nationale energievoorziening zal worden, is duidelijk. In de Noord-Europese wateren staan nog vele windparken op stapel. Voor een op lange termijn bestendige en veilige energievoorziening is het verstandig om meerdere aanlandingen te creëren. De kaart op pag. 64 geeft volgens ons te zeer de huidige afspraken weer, en houdt daardoor geen rekening met nieuwe ontwikkelingen en veranderingen in de vraag naar energie. Naast de aangegeven aanlandingspunten voor windenergie, zoals dat in de IJmond/het Noordzeekanaalgebied, is onzes inziens Den Helder een uitstekende locatie, gelet op de bestaande infrastructuur en potenties voor aan windenergie verbonden industrieën.

4. Wij hebben nota genomen van de grote vraagstukken waarmee we aan de slag moeten. Heel veel staat of valt met goede samenwerking.

De Ontwerp-NOVI benoemt die samenwerking dan ook niet voor niets meerdere malen. Wij zijn voor het bundelen van onze krachten en zien de kansen die de NOVI voor samenwerking biedt.

Onze provincie maakt deel uit van de Metropoolregio Amsterdam. De NOVI biedt voor de MRA en haar partners grote kansen in het verdiepen van de samenwerking tussen Rijk en MRA. Op dit moment werkt de MRA samen met het Rijk aan verschillende middellange- en langetermijnperspectieven die goed aansluiten op de NOVI. Denk aan het programma Samen Bouwen Aan Bereikbaarheid (SBAB), het OV Toekomstbeeld en aan de recent gestarte samenwerking aan de Verstedelijkingsstrategie voor de MRA, een belangrijke bouwsteen voor de -na vaststelling van de NOVI- op te stellen Omgevingsagenda. Ook de recent tussen Rijk en MRA gesloten woondeal is een mooi voorbeeld van deze steeds krachtiger samenwerking. Rijk en MRA-partners trekken in deze programma's dus nu al samen op; de NOVI dient daarbij als uitgangspunt voor de werkzaamheden vanuit het Rijk. Een ontwikkeling die wij als partner binnen de MRA zeer toejuichen. Het zou -gezien deze nieuwe en kansrijke vormen van samenwerking tussen Rijk en MRA- goed zijn als de NOVI in haar teksten daarom ook expliciet aandacht besteedt aan de Metropoolregio Amsterdam (MRA) als partner in de samenwerking.

Verder ligt er een grote gezamenlijke opgave in de veenweidegebieden, wat betreft de bodemdaling. Dat speelt onder meer in het Noord-Hollandse deel van het Groene Hart, waar dan ook meerdere opgaven in samenhang moeten worden aangepakt. Dit is goed benoemd in de Ontwerp-NOVI: waardevol landschap, transitie en ontwikkeling van veenweiden (regionale veenweidestrategie) en bodemdaling, naast onder meer energietransitie en verstedelijking.

Ook in Noord-Holland Noord spelen belangrijke opgaven. We noemden eerder Den Helder in relatie tot de energie-infrastructuur en -transitie (naast windenergie liggen hier ook kansen voor groene waterstof). Behalve de energietransitie (ook hier wordt een RES opgesteld), spelen hier thema's zoals voldoende woningbouw (kwantitatief en kwalitatief) en bijbehorende mobiliteitsvraagstukken, vitaal landelijk gebied, met aandacht voor de leefbaarheid in brede zin in de steden en kernen, en de ontwikkeling van natuurinclusieve landbouw. Samenwerking tussen Rijk en regio op deze thema's kan hier zijn vruchten zeker afwerpen.

In de Ontwerp-NOVI staan nieuwe instrumenten (Samenwerkingsafspraken NOVI, Omgevingsagenda en NOVI-gebieden). We gaan ervan uit dat deze instrumenten de bestaande afspraken en constructieve samenwerkingsverbanden niet in de weg gaan staan, maar juist

versterkend daarvoor gaan werken. De NOVI is daarvoor het juiste uitgangspunt. Nieuwe vormen van samenwerking, waarbij in de geest van de NOVI vraagstukken meer in samenhang worden aangepakt, juichen wij zeer toe. Zo komen er in het Noordzeekanaalgebied (NZKG) meerdere opgaven bij elkaar, die in samenhang moeten worden beoordeeld: energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie, landschap en niet te vergeten mobiliteit en verstedelijking. In het kader van de energietransitie is een strategie gemaakt voor energie en industrie in het NZKG, dienen de energienetwerken te veranderen en versterkt te worden en zijn er strategieën voor de transitie naar een circulaire economie. Dit alles vraagt om een gezamenlijke afweging van belangen op relatief korte termijn, om de ambities voor 2030 te kunnen realiseren. Het NZKG is niet voor niets als schakel- en draaipunt in onze Omgevingsvisie NH2050 benoemd. Dit is een goed voorbeeld van onze gezamenlijke belangen, waarin we samen zouden moeten optrekken. In onze ogen is dat tot nu toe onvoldoende gebeurd. Wij verzoeken om ons nauwer te betrekken bij de komende trajecten om te komen tot samenwerkingsafspraken, een omgevingsagenda en de bepaling van een of meerdere NOVI-gebieden. Wij nodigen u uit om de nationale en provinciale belangen, zoals verwoord in de NOVI respectievelijk de Omgevingsvisie NH2050, samen te bespreken met het oog op de nieuwe samenwerking en de vervolgslog naar een goede uitwerking.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter